

YAXSHILIKNING FAZILATLARI: ISLOMIY TALIMOTLAR ASOSIDA

O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi,

Islomshunoslik yo'nalishi 3-kurs talabasi

Ahmadjanov Muhammadyoqub

Annotatsiya :Mazkur maqolada yaxshilik va yomonlik munosabatlari, Qur'oni Karim oyatlari va hadislar asosida yaxshilikning insoniy hayotdagi ahamiyati, ularning ijtimoiy va shaxsiy foydalari yoritilgan. Yaxshilikning inson hayotida qanday ijobiy o'zgarishlar keltirib chiqarishi, unga nisbatan qilingan minnatdorlikning ahamiyati va odob-axloq qoidalari batafsil tushuntiriladi.

Kalit so'zlar :Yaxshilik, yomonlik, Qur'oni Karim, hadislar, ma'naviyat, axloq, insoniylik, minnatdorlik, sadaqa.

Kirish: Yaxshilik va yomonlik insonga xos bo'lgan asosiy xulq-atvor tamoyillaridan biridir. Luqmoni hakimning o'g'liga qilgan nasihatida ham, Qur'oni Karim oyatlarida ham, Nabiy sollallohu alayhi vasallamning hadislarida ham yaxshilik qilish va yomonlikni yaxshilik bilan o'chirishning ahamiyati ko'p bora ta'kidlanadi. Ushbu maqolada yaxshilik qilishning ijtimoiy va shaxsiy foydalari, unga nisbatan qilingan minnatdorlik va shukur qilishning ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Asosiy Qism:

1. Qur'oni Karim va Hadislarda Yaxshilik :Fussilat surasi, 34-oyat:

"Yaxshilik bilan yomonlik barobar bo'lmas. Siz (yomonlikni) go'zalroq (muomala) bilan daf qiling! Ko'ribsizki, siz bilan o'rtangizda adovat bo'lgan kimsa sodiq do'stdek bo'lib qolur."

Bu oyatda yomonlikni yaxshilik bilan o'chirishga da'vat etiladi. Bu nafaqat insoniy munosabatlarda tinchlik va totuvlikni saqlashga, balki ijtimoiy barqarorlikka ham xizmat qiladi.

Nabiy sollallohu alayhi vasallamning hadislar:

"Yaxshilik ko'rgan kishi yaxshilik qiluvchiga: "Alloh sizni munosib mukofotlasin", desa, maqtovda mubolag'a qilgan (ya'ni joyiga qo'ygan, to'g'ri ado qilgan) bo'ladi."

Bu hadisda minnatdorlikning ahamiyati, yaxshilik qilgan kishini qutlash sunnat ekanligi va bu orqali munosabatlarni mustahkamlash haqida so'z yuritiladi.

2. Yaxshilikning Ijtimoiy Va Shaxsiy Foydalari

Ijtimoiy Foydalar:

- Yaxshilik qilish ijtimoiy munosabatlarni yaxshilaydi va jamiyatda tinchlik va barqarorlikni saqlashga yordam beradi.
- Yaxshilikka chaqiruvchi odamlar, jamiyatda yaxshi xulq-atvorning tarqalishiga hissa qo'shadi.

Shaxsiy Foydalar:

- Yaxshilik qilgan inson ruhiy tinchlik va qoniqish his qiladi.
- Yaxshilik qilish odatiy holatga aylansa, insonda o'z-o'ziga ishonch va o'zini hurmat qilish hissi oshadi

3. Yaxshilikka Nisbatan Minnatdorlik:

Hakimlar: "Agar qilingan yaxshilikka yarasha evaz qaytarishga qo'ling kaltalik qilsa, tiling rahmat va tashakkur aytishga uzun bo'lsin"

Bu yerda qilingan yaxshilikni qadriga yetish va minnatdorlik bildirish muhimligi ko'rsatiladi. Qilingan yaxshilikni e'tirof etish, minnatdorlik bildirish orqali insonlar o'rtasida samimiylilik va hurmat saqlanadi.

4. Yaxshilikni Oshkor Qilish va Yomonlikni Bekitish:

"Qachon bir yaxshilik qilsang, darhol bekit. Agar senga yaxshilik qilishsa, uni olamga yoyib, doston et." Bu tavsiya insonni ikki balodan: shuhratparastlik va minnat qilishdan qutqaradi. Yaxshilikni yashirish orqali inson o'zining ichki pokligini va xolisligini saqlaydi.

5. Yaxshilikni Undash: Tolha ibn Ubaydulloh ibn Kurayzdan rivoyat qilinadi:

"Rasululloh sollallohu alayhi vasallam: «Har bir ma'ruf sadaqadir. Yaxshilikka dalolat qiluvchi xuddi uni qiluvchi kabidir», dedilar."

Yaxshilikka dalolat qilish, uni targ'ib qilish ulug' savobli ishlar sirasiga kiradi. Bu orqali jamiyatda yaxshilik tarqaladi va odamlar bir-biriga ko'maklashadi.

Xulosa

Yaxshilik qilish va yomonlikni yaxshilik bilan o'chirish insoniy munosabatlarning eng yuqori darajasidir. Qur'oni Karim va hadislar, shuningdek, donishmandlar nasihatlarini yaxshilikning inson hayotidagi ahamiyatini va uning barqarorlikka hissa qo'shishini ta'kidlaydi. Yaxshilik qilish va unga nisbatan minnatdorlik bildirish ijtimoiy va shaxsiy hayotda ko'plab ijobiy o'zgarishlarni keltirib chiqaradi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Qur'oni Karim, Fussilat surasi, 34-oyat.
2. Hadislar to'plami: Imom Nasoiy, Ibn Moja, Imom Termiziy rivoyatlari.
3. "Unvonul Bayon"dan parcha.
4. Hakimlar nasihatlarini.